

POCZKAJ BÓH

ČAS OPIS EVANGELSKICH SERBOW

2. číslo

Budyšin, měrc 1967

Lětnik 17

Hrono na nalětnik 1967

Što pak dyrbjú činić z Jezusom, kotremuž rěkaju Chrystus? Mat. 27,22

To je romski bohóť Pontius Pilatus prajil, jako měješe sudzić wo Jezusu Chrystusu. Poprawom móže won nam žel być, — nic wobskorženy Jezus, ale sudnik Pontius Pilatus! Přetož runje z tutym prašenjom je wuprajil a zwuraznil, zo sej žaneje rady njewě. Wón njewě ničo praweho z nim započec!

A to je powšitkowna nuza tež hišće džensa! Jezus je wšudom znaty. Woni wědža — kaž Pontius Pilatus —, zo jemu Chrystus rěkaju. Jezus je jeho mjeno, Chrystus je jeho titul. Wón je Mesias, „žalbowany“, wotpóslany Boha Knjeza. Jeho znaje někotry, kiž je jeho tež hižom druhdy wuznał jako tutoho Chrystusa, Božeho syna, a to na kemšach. Ale někotry njewě ničo započec z nim, je Jezusej napřeco cyle bjez rady a pomocy kaž romski bohóť!

Wěš ty něšto započec z Jezusom? Što wón za tebe woznamjenja? Dopomni so na wšo, štož je wón sam wo sebi prajil! „Ja sym chléb žiwjenja!“ Chléb wužiwaš wšednje. Chléb tebe posylja! Wužiwaš tež Jezusa wšednje? Je wón tebi každy dzeń móć a pomoc žiwjenja? — „Ja sym swětło swěta!“ Daš so jemu woprawdže rozswětlić do wšeje čemnosće a mrokoty twojeje duše a wutroby? — „Ja sym puć a wěrnosć a žiwjenje!“ Pokazuje tež tebi puć k Bohu, praji wón tež tebi wěrnosć wo Boze a pomha tež tebi k žiwjenju z Boha? Haj, wón to čini! Wono so jenož praša, hač daš sebi to wšo lubić wot njeho! — Ja sym winowy pjenk a wy sće haluzy! Sy ty tak zwjazany z nim? — „Ja sym dobry pastyr. Dobry pastyr wostaji swoje žiwjenje za wowcy.“ To je wón na Golgaće tež za tebe, za mnje, za nas wšitkich sćinil! We wěrje dyrbiš to přeco znowa přijec a jemu dać twój dobry pastyr być, kiž tež tebe pase na zelenej luće a tebe wodži k čerstwej wodze.

Haj, hlej na tajke wašnje móžeš woprawdže něšto započec a njejsy bjez rady jemu napřeco, potom njemóžeš so prašec: „Što pak dyrbjú činić z Jezusom?“ Ně, potom wjesele a džakownje wuznaješ:

Puć k zbóžnosći sej wuzwolće nětk kajkižkuli chceće, mój puć sam Chrystus Jezus je, bjez njeho k heli džeće. — Sej pomocnikow pytaće, při kotrychž sće bjez rady. Tu prawy pomocnik pak je, kiž njese naše pady;

Cyrkus

Telefon klinka. „Knježe fararjo, we Wašej wosadze je tuchwilu cyrkus Sarrasani. Tam je zawčerawšim Američanka wumrěła. Wy dyrbiće pohrjeb přewzać!“

Wujednach čas a hodzinu pohrjeba.

Nazajtra steju w pohrjebnej kapali. Tam je kašć. Wodžety z wulkej ameriskej chorhoju. Kěbětár přistupi ke mni a džeše: „Wěsće Wy, zo bě tale zemrěła Indianka? Jeje stan, w kotrymž wona bydleše, bě so zapalił, a wona bě so tak jara wopaliła, zo je na to zemrěła.“

Indianka! Hač bě wona křesćanka? A što wě, po kajkich možnych abo njemóžnych pućach bě so wona z pusty w Sewjerneje Americje k nam dostala? Prjedy hač běch sej wšitko tole prawje přemyslił, wuslyšach wonka hudźbu. Chwatam z kapaty.

Pisany wobraz. Tam čí přičehnje cyły cyrkus. Předku tři pisane kapaty. Za nimi direktor cyrkusa. Potom Indianojo. Na čole jich wulki włodyk, za nim družicy mužojo a druge žony jeho kmjena, wšitcy wulcy čłowjekoj, wupyšeni z worjołowym pjerjom po indianskim wašnju. Za nimi njeskónčna črjoda ludźi. Kozakojo a Tatarojo, Chinjenjo a Japanscy, Rifkabylojo ze sewjerneje Afriki a cowboys ze Zjednocenych statow, Čornuš, rejowarki. Wosebje mi napadnje rynek młodych holcow w jěcharskich cholowach a w škornjach z wotrohami. Jich wobliča su pře-wšu měru namolowane ze šminku a pudrom. Wšitcy pjelnja so bjesadujo a haruju našu wusku pohrjebnu kapalu. Mjerwjeńca je wulka. Młode jěcharki so zesydaju na wokna, zo bychy wot tam wšitko rjenje přewidžale. A potom mi cyrkusowy direktor předstaji indianskeho włodyka. To čí je džiwny wobraz: ewangelski farar ze swojej zastojnskej drasće tłóči indianskemu włodykej, kotryž je namolowany jako by so na wójnu hotował, ruku.

A mi je styskno před čělnym předowanjom. Tajki pohrjeb njeběch hišće ženje dožiwił. Snano je derje, zo tymle wokoło čahaćacym ludžom něšto wo našim zemskim pućowanju rjeknu a wo wulkej wěčnosti.

Budže pak to móžno? Chabłajo prašam so cyrkusoweho direktora: „Prajće mi tola prošu, hač čile ludžo němsce rozumja!“

„Ach hdže tež to!“ so mi wón smě-

prez njeho přińdže zbože nam, a prawych čini wón nas sam, kiž za nas tu je wumrěł. I a.

je, „a tež jendzelsce jenož někotři mjez nimi rozumja. Je wjele wukrajanow mjez nimi a rozumja jenož swoju maćernu rěč. A zo mnu so woni jenož dorozumja ze swojimi jendzelsce rěčacymi tołmačemi. Powědajće 'nož něšto. Woni tak a tak ničo njerozumja.“

Ja sym zadwělowany. Štoha by to do zmysla měło, hdy bych jowle předował? Chcu znajmjeńša tym něšto rjec, kotřiž mje tola dyrbjá rozumić. Cyrkusowy direktor a tón a tamny mjez Němcami, čí wšak zawěsće wjace dolho kemši byli njejsu. Jim chcu znajmjeńša słowčko z wěrnosće na puć dać.

Tak wučitam někotre hrónčka z Biblije a praju k tomu někotre słowa. Moja „wosada“ je jara njeměrna. Holcy tam na woknje so zaběraju ze swojimi špihelemi, moluja sej hubu a wobličo. Nó haj, to wšak je tež wostudla wěc, hdyž dyrbiš na něšto sluchać, štož njerozumíš!

Rěču wo zrudnym wosudze zemrěleje Indianki. W dalokej cuzbje změje nětko swój row. „Wy, kotřiž wy nastajnosći wokoło čahaće po cuzych krajach, wy sće wšitcy ludžo bjez domizny. Ale wam chcu ja prajić, zo je město toho wěčna domizna k wam přišla. Naša duša je doma, hdyž je wona pola Jezusa!“

Tu so něšto spodziwne sta.

Jako běch rjekł mjeno „Jezus“, počinaju zhromadźeni nadobo na mnje sluchać. To bě słowo, kotrež wšitcy zrozumichu. Ja pak hnydom pytnu: To njeje jenož tohodla, dokelž Jezusowe mjeno znaja, ně, tole mjeno ma čisće džiwnu móć. Indianojo so poklonjeja, čí njeměrní Aziaća su nadobo čisće změrom. Rusojo hladaju z wulkimi woćemi na mnje. — A nětk běch nadobo swoje čělnje předowanje namakał. Wone njemóže žane druge być hač tole wulke Jezusowe mjeno!

Tak rěču sadu po sadze. Přeco hdyž Jezusowe mjeno mjenuju so Indianojo poklonjeja. Nadobo je wšitko čisće změrom. Tamne holčki běchu špihele a druge hrajkli do zakow stykała. Jedna z nich plaka. Druha je swoju głowu na ruce zložila. Hač drje budže w myslach w džěcacych lětach, hdžež bě přeni króć Jezusowe mjeno wuslyšała?

A jako tam Jezusowe mjeno připowědam, je mi tak kaž bych hižom kuska krasnjeje Božeje wěčnosti dožiwił, wo kotrež rěka, zo budžeja so tehdom w Jezusowym mjenje klakać wšitke kolena, kotrež su w njebjesach a na zemi a pod zemju!

Wylem Busch

Mróčele a jasne njebjo

Naša jězba po ČSSR · Podal Gerhard Wirth

(Pokročowanje)

Wot Šumawy, nawječorneje strony Českeje, jědzemhy překi hač na rańše hranicy, přez Wysočinu, horatu krajinu mjez Českej a Morawu. Tábora so dótknychmy w jeho předměsće. Do města samoho sej njedojědzemhy, nic, zo bychmy jo zańc njeměli, ale jo hižom znajemy — a čas chwata.

Město Tábor, ryzy husitske sydliščo, jedyn zažny pospyt socialistiskeho porjada, je mi jara lube a wažne. Česmy sej chutne eksperimenty w stawiznach čłowjestwa! Z kóždeho tajkeho pospyta wuknje čłowjestwo, abo dyrbało tola znajmjeńša wuknyć.

komponist Martinů. Chwalene njeh su tajke wopominanske napisma! My bychmy cyle wěsće po měsće pochodzili a njebychmy zhonili, zo je so w tutym měsće Poličce narodzil hudźbnik našeho časa, na kotrehož je česki lud z poľnym prawom hordy, hdyž tež wón w Čechach njeprěbywa, ale w Parizu. Tam z tuteje wysokeje wěže je mały Martinů zhladował z džěcymaj wočomaj do dalokosće, a snano je hižom zahe w nim wotućilo žedženje po módrej bajkotnej dalokosći. Bohužel njewěm ničo dale ze žiwjenja tutoho muža.

W smalacym slóncu jědzemhy božajliwje dale. Čeho so bojeć? Zo trje-

w žiwjenju tajkeho šmrěka. Hałuzy su wot wichora wšě do jednoho boka zwjertnjene, zo runaja so štomy tam skerje zmahowacym chorhojam. Někotryžkuli šmrěk je wichorej podlezał. A suchi zdónk nětko šeri w bělej kurjawje.

Haj, tež někotryžkuli čłowjek je podlezał wichoram a spytowanjam tutoho žiwjenja, zo je wša wjeselość zo z njeho minyła a wón je tu tajke bojazne šerjenje mjez nami.

(Přichodnje dale)

SERBSKI CYRKWINSKI DŽEŇ 1967

budže, da-li Bóh,

sobotu, 10. junija

a njedzelu, 11. junija

w Slepom

KIFKO

15. februara prapremjera

w Němsko-Serbskim ludowym
dźiwadle

Tež nas ewangelskich Serbow zajimuje, štož so předstaja na našim serbskim jewišću. „Kifko“ je bajkowa hra wot Michała Lorenca po powědančku Jakuba Lorenca-Zalěskeho. Potajkim je maćizna hry wzata z bajkowneho poklada serbskeho luda. To je po dobrym! Ale što nas jako křesćanow bajka z pohanskeho časa z kuzlarstwom a z přiwěru nastupa? Bajka njeje žana njewěrnosć, ale přeco so w njej hluboka wěrnosć wupraja. Kifko, tamny mały, hrozny palčik, kiž so pak tež wobroća do rjaneje holčki, wujuje za wěrnosć a prawdu, runje tak kaž jeho knjez a kral Bólko. Jeho wojownicy pak, Mjedwědz a třo ryčerjo předstajeja zeľharnosć, sebičnosć a nahrabnosć. Woni so njeboja, přećiwo kralowskej prikazni njewinowatych překupcow a pučowarjow nadpadawać a kralej narěčeć, zo su zľostnicy chudzi holeńjo. Kifko pak chce na kóždy pad wěrnosć wotkryć, čłowjekowo a stwórbu jemu při tym pomhaja, mjenjujcy mlody kowar a jeho mać runje tak kaž stara Wjera a jeje bľudnički.

Snano njebě w hrě wšo do nadrobneho tak prawje wurunane a wuhladowane, ale dobra, žiwa hra našich serbskich dźiwadźelnikow pomhaše mosty twarić mjez jednanjom a přihladowarjami, kiž při prapremjerje bohateho přiklesk dachu, a to běchu sebi hrajerjo tež derje zaslužili. Kifko je swój čežki nadawk derje zmištrował runje tak kaž jeho druha postawa Wiwka. Jolit a Jolita, mać a syn, běštaj wopravnej charakteriskeje wosobje stareho časa. Kral Bólko a wjerch Choćčka swoju ról u dostojnosću hraještaj. Wojownicy a ryčerjo dyrbaču so starać za komiku. To přeco tak lochko předstajeć njeje. Jim pak je so to krasnje poradziło bjez přehnawanja! Stara Wjera je z dobrym wurazom hrała. Wšo běše wopravdže dobra, rjana wěc bjez wulkeje problematiki. „Kifko“ běše wuspěch za naše ludowe dźiwadlo a je so nam lubil! La.

Lubozna Wysočina

Wysočina je wosebje wotměnjata krajina. Mjez polemi a lukami su rozsypane lěsy a hajiki, jězory, městačka a lubozne wsy. A hdyž je nad tutej krajinu jasne njebjo, tak so toho wšeho dowjeselić njemóžeš. Mjez tym je so přeni tydžen našeje jězby minyl, a njedzelu rano hlada-my, zo bychmy kemši dóšli.

Za mnje wšak je spanje na twjerdej zemi njeđiwajcy matracy, kotruž sej před kóždej nocu naduwamy z powětrom, tola trochu wobčežne. Hdyž ranje swita, bórže po třoch, wotućam, dokelž so mój chriľbet horši. A tak tež tule njedzelu rano zahe stanych, počitawši w swjatym Pismje so podam na małe přechodžowanje po wokolinje. A zeznach so z dwěmaj džěfačerjomaj, z kotrymajž so chutnje rozmoľwjach. Wobaj powědaštaj mi wo radosći a zrudobje swjeho žiwjenja. Tak budže mi tola rańše zetkanje njezapomnite.

W přichodnym měsće běše ewangelska Boža služba hižom nimo. Tak wopytachmy katolsku mšu. A mějachmy zbožo, zo na předowanje runje w prawym času přińdžemhy. Bohužel njemóžach předarja tak prawje zrozumić.

W dalším městačku se dohladachmy na cyrkwi přičinjenje taľlički, zo je so wysoko horka we wěži jako syn stražnika narodzil swětoslawný česki

ba nadobo zaso naš wóz hrimotać, kaž bě to wčera připoľdnju, hdyž so nam na rozškrětym asfalce wobruć pukny. Što potom? Na třoch kolesach njemóžemy jěć. Wuporjedzić so tajka puknjena wobruć njechodzi. Nowu kupić sej njemóžemy, dokelž tola na tak wulke wudawki njejsmy přihotowani. Tuž chcemy radšo w přichodnym lěsu připoľdnišu horcotu přespac. Hač do Pradžěda mamy hišće na poldra sta kilometrow. To wšak přeco hišće hač do wječora tam dojědzemy. Njedzelu na wječor jědzemy přez Svitavu, lubozne město z rjanymi kolonadami. A hdyž so slóncu chowa, so naše awto z nami horje draćuje po wijatym puću što wě kak wysoko. A na druhim boku zaso dele. To je krajina při Pradžědze. To běše horcy džen z rjanym slóncem, a my so wjeselachmy, na druhu džen směć sej horje dońe na samón wjeršk 1503 metrow wysokeho Pradžěda.

Jasne njebjo mějachmy wčera, džensa nětk je njebjo zapowěšane z toľstymi mróčelemi. Ale my so njeđamy zamylili a podamy so na dolhi puć horje. Tež w dešču a w mróčelach je zajimawe pučowanje. Rjeńšo wšak je, hdyž maš jasne njebjo. Naciniť so mi wosebje tam horka tele wot wichora rozskubane šešerjate haľuzate šmrěki. Hladajo na nje je čič kaž by slyšal wšo stonanje a skiwjenje

Smjerc

Iwan Sjergiejewič Turgenjew 1818–1833 · Z rušćiny swobodnje přeložil W.

(Pokročowanje)

Docyła, rjenje ruscy čłowjekojo mrěja. Wjele zemrětych mi nětkle do pomjatka přińdže. Ja spominam na tebe, mój stary přećelo; njedostudowany studento Awenir Sorokoumowo, krasny, nadobny čłowjek. Widžu znowa twoje chore, zelenkojte wobličo, twoje dolhe stawy, twoje rědke, jasne włoski, twój krótki posměwk, twoje nutrne pohladnjenje, slyšu twój staby, lubozny hlós. Ty běše živy pola wulkoruskeho kuble-rja Gura Krupjanikowa. Ty wučeše jeho džěsci Fofu a Zjozju rusku grammatiku, geografiju a historiju. Sčerp-liwy sy wutrał njelube žorty Gura sameho, nješlachoťnu luboznosť šo-sarja, wšědne njepočinki zlych, nizkich ludźi. Nic bjez hórkeho posměwka, ale bjez mórčenja sy dopjelnil wšě žadanja swojeje wostud-djeje knjenje. Ale potom, hdyž ty wotpočowaše, hdyž ty swjatosk činjše po wječeri, hdyž so ty wotsali skónčnje wot wšitkich winowato-scow a přislušnosćow wuswobodženy, potom so ty sydney za wokno a zapali sej zamysleny swoju trubku abo ty ze žadosću přehladowaše roz-torhane a womazane čislo tołsteho časopisa, kotrež bě z města sobu přin-jesl zemjeměrc, runje tajki wbohi cuzbnik kaž ty.

Kak so tebi lubjachu tehdom wšel-ke pěsnički, wšelke powědančka. Kak lochko sylzowašej twojej woči. Z kajkej radosću so ty směješe! Z kajkej sprawněj lubosću, z kajkim nadobnym sobučuom k wšemu dobre-mu a rjanemu so twoja čista, mło-džinska duša pochileše. Zo bych prawdu prajil: ty so njejsy wuzbě-hował z wosebje wótrym duchom; přiroda tebe njeje wobdарила z do-brym pomjatkom ani z pilnosću. Na uniwersiće slyšeš ty do najhubjeńšich studentow. Na hodžinach sy spał, w eksamenach sy swjatočnje mjel-čał. Ale pola koho so blyšćešej woči z radosću, pola koho džěše dych spěš-nišo při wuspěchu, při zbožu towar-ša? Pola Awenira!

Štó slepje wěrješe do wysokeho powoňanja swóych přećelow? Štó jich wuchwalowaše z hordosću, jich ze zasakłosću zakitowaše? Štó nje-znaješe ani zawisce ani sebičnosće? Štó so bjez wobmyslenja sam wopro-waše? Štó so rad podrjadowa čłowje-kam, tež tym, kotřiž pod nim ste-jachu?

Wšitko ty, wšitko ty, naš dobry Aweniro!

Pomnju, kak so ty z bolostnej wu-trobu rozzohnowaše z towaršemi, hdyž so poda na „kondiciju“. Zle předčuća tebe tyšachu. A zawěrn-o, na wsy so tebi zle ženđe. Na wsy njebě nichtón, kotremuž by ty mohl nutrnje připosluchać. Nikomu so ty njemůžeš džiwac. Nikoho ty njemó-žeš lubowac.

A wjesnjenje a tež zdžělani kuble-rjo wobchadzachu z tobu, kaž so to čini z wučerjom: jedni hrubje, tamni njerodnje. Při wšěm njejsy so wo žanu nahladnosć prócowal. Ty běše

bojazny, sy so začerwjenjal, sy so počil.

Samo wjesny powětr njemóžeš twoju strowotu polěpsić. Kaž swěčka ty hinješe, wbohi čłowječe. A wěrn-o, twoja stwa ležeše won na zahrodu. Jablučiny, lipy sypachu tebi na blido, na tintu, na knihi swoje lochke chlōdki. Na scěnje wisaše módry ži-džany zawč za časnik, kotryž bě tebi w zańdženym času dała dobro-ćiwa, čućiwa Němka, guwernantka z jasnymi, kudžerjatymi włosami a módrymaj wōčkomaj. Ženje k tebi žadny přećel z Moskwy njeprījědže, zo by tebe rozwjeselił z cuzymi abo tež ze samsnymi pěsnjemi. Ničo hač samota, njeznjesliwe wotročowstwo wučerskeho powoňanja, njemóžnosť wuswobodžanja, bjezkōnčne nazymy a zymy, chorosć, kotraž njechaše wotstupić.

Wbohi, wbohi Aweniro!

Ja wopytach Sorokoumowa nje-dołho do jeho smjerce. Wón skoro wjace chodźić njemóžeš. Kubler Gur Krupjanikow njebě jeho z domu wučeril, ale mzdu bě jemu přestał plaćić. Druheho wučerja bě přistajil za Zjozju. Fofu bě do kadetskeho wustawa posłał. Awenir sedžeše w zastarskim stōlcu při woknje. Wjedro běše překrasne. Swětle nazymske njebjo so wjesele módrješe nad rym-kom čěmnobrunch nahich lipow. Tam a tu na nich wisaše a třepotaše poslednje jasnozłote lišćo. Zmjerzje-na zemja so počeše a na slōncu roz-tawaše. Jeho pisane swěto padaše z nizka na blědu trawu. Jasnje běchu slyšeć na zahrodě hlōsy džělaćerjow. Na Awenirje ležeše wjetki kabat. Zeleny, wotnošeny plat mjetaše smjertny blyšč na jeho strašnje ze-schnyte wobličo. Wón bě so jara na mni wjeselił. Zběhny ruku, porěca a zakašlowa. Ja dach so jemu změro-wać. Sydney so k njemu. Na kole-nomaj ležeše pola Awenira zešiwk Kolcowych pěsnjow, kotrež běchu z třepotatej ruku wotpisane. Wón posměwajo z ruku na njón pokaza „Hlej, to je poeta“, wón šepťaje.

Z mocu zdžerža so kašlowanja a za-poča ze słabym hlōsom deklamowac:
Hač su sokolej
křidla zwjazane?
Hač su jemu
puće zakazane?

Ja jeho prošach, zo by mjelčał: lékar bě jemu bjesadowanje zakazał. Ja wědzach, z čim bych jeho mohl zwjeselić. Sorokoumow njebě ženje so wo wědomosću prócowal, ale wón chceše rad wědžeć, kak dalko bě nětke wulka wučenosć přišla. Wono so stawaše, zo wón přećela w někaj-kim rōzku nadeńdže a poča so jeho prašeć. A wón sam posluha, so dži-wa, wěri jemu na słowo, a hižom wón potom za nim wšo to wo-spjetuje.

Wosebje němska filozofija jeho syl-nje zaběraše. Ja započach jemu wo Hegelu powědać (wo pismach dawno zańdženych dnjow, kaž widžiće). Awenir přihlōsujo z hlōwu nygaše,

sčahny swoje brjowki a z posměw-kom šepťaje:

„Rozumju, rozumju...“

Ah —

Derje, derje...“

Džěćace wjesele mrějaceho, wopu-šćeneho, wboheho choreho — ja dyr-bju so wuznac — mje k sylzam hnu-ješe. Přispomnić dyrbju, zo Awenir njeje ženje sebjewobžarował, kaž to druzy na suchoćinu chori činja. Wón njeje stonał. Wón so njeje rudžil. Ani jónkrōć njeje wón swoje položenje spomnil.

Wón zebra wšě swoje mocy. Rěčeše wo Moskwy, wo přećelach, wo Puš-kinje, wo teatrze, wo ruskej litera-turje. Wón spominaše na horce roz-moľwy našeho kružka. Ze želnosću mjenowaše mjena dwejoch, třoch ze-mrětych přećelow.

„Spominaš na Dašu?“ wón doda. „Kajka bě to złota duša! Kajka bě to wutroba! A kak je wona mje lubo mēla! Kak nětkle z njeje stejil?“

Ja njesmēdzach choreho znjeměr-niće, zo bych jemu powědał, kak so Daša z kupcami wodzil, z Kondačko-wymi bratrami, so barbi a šminkuje a wjedže lōze žiwjenje.

Nadobo, hdyž takle hladach na jeho wuschnyte wobličo, sej pomy-slich: Njeby možno bylo, jeho jow wutorhnyć? Snano by so jemu tola hišće hodžalo pomhać. — Ale Awenir njeda mi dokōnčić moje přemyslo-wanje.

„Ně, bratře! Měj džak!“ wón po-rěča, „wšojedne, hdze wumrěš. Ja hač do zymy njebudu wjace živy. K čemu njetrjebawši ludźi nadběho-wać? Ja sym so na tutón dom zwu-čil. Wěrnō wšak, tući knježa ty.“

„Zli woni su!“ ja chětrě dodach.

„Ně, njejsu zli! Kaž wjesnjenje to su. Nawopak: Ja njemōžu so na nich wobčežowac. Mam tu susodow: na-jenk Kasatkin ma džowku. Ta je lu-bozna, zdžělana... njeje horda...“

Sorokoumow znowa zakašlowa.

„To nima ničo prajić.“ — Wón dale rěčeše, hdyž bě trochu wodychnyl.

„Hač bychmój trubku wukurilōj? Ach, ja wšak na to njewumru. Wu-kurmoj trubku!“ wón šibale posmě-wajo doda.

Bohu buď džak, wón bě spokojom živy. Znaješe so z dobrymi ludźimi.

„Ty by dyrbjal swojim swójbnym napisac“, ja jeho přetorhnych.

„Što bych dyrbjal napisac? — Woni mi pomhać njemōža. Woni wědza, zo wumru. — Ale što wo tym rěčeć... Powědaj mi radšo, što sy we wukraju widžal.“

Ja započach powědać. Wón bě so wšōn zanuril do mnje. Na wječor wotjědzach a po džesac dnjach někak dōstach scěhowacy list wot knjeza Krupjanikowa:

Mam česć Wam powědžeć, milosći-wy knježe, zo je Waš přećel, kotryž bě w mojim domje živy byl, knjez student Awenir Sorokoumow, na štwórtý džen popoľdnju w 2 hodž. wumrěł a bu džensa za moje pjenje-zy w našej cyrkwi pochowany. Wón mje prošeše, zo bych Wam připo-ložene knihi a zešiwki připōstał. Na pjenjzach měješe wón dwajadwa-ceći a pol rubla, kotrež hromadže z druhimi jeho wěcamy z přiležnosću jeho swójbnym připōscelu. Waš to-warš je při poľnym wědomju wu-

CHRÓSCICY. W poslednim čísle smy wam někotre rozprawy z ewangelskich wosadow podali. Přirunajće z nimi rozprawu Chróšćanskeje wosady, kaž smy ju wzeli z „Katolskeho Posola“. Chróšćanska wosada je trochu tak wulka kaž Bukečanska.

Swjatych woprawjenjow wudźěli so we wosadze 114 452. Wot tutech w cyrkwi Klóštra Marijineje Hwězdy 49 500, w kapalce Worklečanskeje chorownje 24 485, w Dobrošćan kapalce 2 054, na Horje 631 a w Smječkčan kapalce wot 15. oktobra 1966 217.

Chorym do domu wudźěli so swj. woprawjenje 778 kroc (1965: 704). Swjaty sakrament žalbowanja so wudźeli 50 kroc (1965: 61).

Swjaty sakrament křćenicy dósta 92 dźěci (1965: 111), a to hólčatkow 47 (1965: 56) a holčatkow 45 (1965: 55).

K Božemu blidu přistupi 114 dźěci (1965: 85), wot tych 35 (1965: 17) w Klóšterskej cyrkwi.

W léce 1966 bě 19 (1965: 20) wěrowanjow. Mjez tuty mi běchu 3 (1965: 9) měšane mandželstwa, a zwonka wosady běchu 4 wěrowanja, a to 3 měšane mandželstwa.

K rowu přewodžachmy 46 (1965: 56) wosadnych, 30 (1965: 26) muži, 16 (1965: 26) žonow, žane dźěci (1965: 4).

Do swj. Cyrkwy přiwzachmy jednu žónsku (1965: 1).

Z cyrkwy wustupił je jedyn muž (1965: —).

Móc Božeho słowa

„Ha, ha, ha“, směješe so muž. „Luby knježe fararjo, wostajće mje na pokoju z Wašim křesćanstwom. Jedyn reči tak a tamny tak, a na koncu docyła njewěš, do čeho maš wěrić. A tak sym sej swoju samsnu wěru zhotowił. Moje wěruwuznače reka: dwaj puntaj howjazeho mjaso — to je dobra poliwwka.“

Rjeknych jemu Božemje. To so tola jako farar nabojiš, hdyž na swojich wopytach tajke zwjeršne řečenje slyšiš. Mi so zda, zo je tu každa dalša rozmołwa zbytna. Tuž zaso woteńdžech. —

Štó pak móhl wopisać, kak jara sym so džiwał, hdyž sym tohole samsneho muža štwórc léta pozdžišo wuhladał na městnje, hdžež jeho ženje njebych pytał. W małej žurli wotměwach každy tydzień biblisku hodžinu. A tu wón sedžeše rjaneho wječora, hnydom w přenim rynku a

mrěl, a skoro móhtrjec — bjez začuwanja, bjez každeho znamjenja wobžarowanja, samo hdyž so my cyła swójba z nim rozžohnowachmy.

Moja mandželska, Kleopatra Aleksandrowna, Was da strowić. Smjerć Wašeho přečela je na jejne čuwy so wuskutkowała. Štož mje nastupa, sym Bohu džak strowy a mam česć zawasć Waš pokorny služobnik

G. Krupjanikow.

Haj, na zawěrnje wobdžiwanja hódne wašnje mrěja ruscy čłowješko.

mi přečelnje přinygny. Po hodžinje přindže wón ke mni a džeše:

„Knjez duchowny, ja mam próstwu.“

„Hdyž móžu, chcu ju Wam rady spjelnić. Što sej přejeće?“

„Mam swakowu. Ta je w někajkej sekce. A wo Bibliji ma wona předstajenja a myslje kaž najmjeńše džećo. Nastajnosći mje wona přescěhuje z bibliskimi hrónčkami. Bohužel pak jej njemožu ničo znapřećiwić, dokelž Bibliju njeznaju. To wšak je tež skónčnje čezka kniha. Dokelž pak chcu mojej swakowi prawje kontra dać, bych Was prosyl: Wučće mje Bibliju čitać.“

Ja so posměwkných: „Znajeće ABC?“

„Nó, so wě!“

Sčahnych swój Nowy testament z zaka a dach jón jemu: „Tón chcu wam darić, hdyž mi slubiće, zo jón docyła přečitaće.“

Wón mi to slubi a so wotsali. — Štwórc léta njejsym ničo wjace wo nim slyšał. Jednoho dnja pak so zaso pola mnje přizjewi. „Nó“, so jeho prašach, „kak je so Wam zešlo z Bibliju?“

Wón bu chutny. Pomału a přemyslujo mi powědaše:

„Mi je so čisće džiwnje zešlo. Počach čitać. A tu bě wjele, štož njerozumjach. Dokelž pak běch slubił, cyłu knihu přečitać, čitach dale. Tuž sym wjele namakał, štož mje jara mjerza. Mi bě, jako by tu něchtó byl,

kiž chcył mje škrěć. Najradšo bych knižku wo scěnu wrjesnył. Ale dokelž běch Wam to slubił, čitach dale. A tuž sym wjele namakał, štož bě mi wostudle. Ale čitach dale. A wjele — haj, to mam sprawnje rjec, — sym tam namakał, štož je mje tróštowało, tak kaž mje hišće ženje njeje něšto tróštować zamohło. A jako běch knihu dočitał, dyrbjach sej rjec: Jelizo je to wěro, štož je w tutej knize napisane — a to je wěro — sy ty zhubjeny muž, hdyž sy dale bjez Boha žywy kaž hač dotal. A potom započa so w mojej wutrobje horce wojowanje, doniž tutej knize prawje njedach. Nětk ma wona być zakład mojego dalšeho žiwjenja.“

Mjez tym je so wjele lét minyło. A tónle muž je so wopokazał jako wěrný a swěrný wučobnik Knjeza Jezusa, kotrehož bě w Bibliji namakał.

Přepozdže

Chcu runje do loža. Tu zwoni telefon: „Jow je chorownja. Knježe fararjo, móžeće raz překi přinć? Jow je muž, kiž sej fararja přeje. Ale chěťře.“

Trochu pozdžišo sedžu při ložu mrějaceho. Muž je w najlepšej starobje. Wječor počmě běše na šoseji awto do njeho zajělo. Na droze běše mókra a suwate. Šofer bě awto najskerje wjace dodžerčel njemóhl. Z počnej mocu bě do tamneho muža zrazył. A jemu buštej wobě noze rozraženej. A to najhorše bě: šofer jědžeše kaž njemdry dale. Čezkozranjeni pak wosta ležo, doniž jeho po někotrych hodžinach njenamakachu.

A nětk? Nětk je přepozdže. Před džesac hodžinami běhaše hišće čyły a strowy wokoło. Nětk pak je jenož hišće horstka zrudyby, z hoberskimi boloscemi. Džensa připołdnju by so čy hišće wusmjaj, hdy by wo wumrěću rečal. A nětko?

„Ow Božo, hdy bych tola měr měł! Moje hrěchi! Moje hrěchi! Kak so mi dōstanje wodače...“

Chcu z nim rečeć. Praju jemu Bože słowa. Rjeknu jemu Jezusowe mjeno. Wón pak to njezapřija. Bolosće jeho nadběhuja ze wšej surowosću. Potom pada do womory. A tak wumrě... —

Najradšo chcył wokna wotorhnyć a přez šumjace wulke město rjejić: „Pytajće Knjeza, doniž je namakać! Nakazajće so z časom! Móže tež přepozdže być! Na smjertnym ložu sće wšitcy přeslašli! „Džens, hdyž wy jeho hlōs slyšiće, da njestwjerdžće swoju wutrobu!“

Wšelake ewangelske wosady wozjewjeja swoje serbske Bože služby w „Nowej Dobje“. Kedžbujće na to.

Nakład Domowina. — Wuchadza z licencu č. 417 nowinskeho zarjada pola předsydy ministerskeje rady NDR jónkroc za měsac. — Rjaduje Konwent serbskich ewangelskich duchowných. — Hłowny zamówtity redaktor: superintendent Gerhard Wirth-Njeswačidiski. — Čiść: III-4-9, Nowa Doba, čišćernja Domowiny w Budyšinje.